

- емоціонально-оціночних лексических одиниць діапазона неодобрения) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.05 / Е. В. Стулина. – М. 1993. – 174 с.
15. Телия В. Н. Метафоризация и ее роль в создании картины мира / В. Н. Телия // Роль человеческого фактора в языке. – М. : Наука, 1988. – С. 173 – 204.
16. Теория метафоры : сборник [общ. ред. Н.Д. Арутюнова, М.А. Журинский]. – М. : Прогресс, 1990. – 512 с.

УДК 811.112.2'81'372

Романова Н.В.
(Київ, Україна)

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ДІЄСЛІВНОЇ ЕМОТИВНОЇ ЛЕКСИКИ (на матеріалі поетичних творів J.Ch. Günther)

Стаття присвячена розгляду характерних особливостей семантики емотивних дієслів у німецькій мові 20-30-х років XVIII ст. Емотивні дієслова розуміються в даній студії як маркер емоцій і засіб вираження емоційної діяльності людини та її відношення до навколишнього світу.

Ключові слова: семантика, емотивна лексика, дієслово, емоція.

Статья посвящена рассмотрению характерных особенностей семантики эмотивных глаголов в немецком языке 20-30-х годов XVIII в. Эмотивные глаголы понимаются в данной работе как маркер эмоций и средство выражения эмоциональной деятельности человека и его отношения к окружающему миру.

Ключевые слова: семантика, эмотивная лексика, глагол, эмоция.

The article deals with some characteristic features of semantics of emotive verbs in the German language of 20-30-th of XVIII century. Eotive verbs is understood in this work as a marker of emotions and emotional expression product of human activity and its relation to the environment.

Key words: semantics, emotive vocabulary, verb, emotion.

У сучасній лінгвістичній парадигмі знань проблеми вивчення вербалізації людських емоцій, семантики емотивних лексем, співвідношення категорій емоційності й оцінки, емотивності й експресивності та їх статусу в значенні слова, історичної семантики емоційного вокабуляра мовної особистості перебувають на передньому плані мовознавчого пошуку і вважаються одними з найбільш перспективних напрямів розвитку модернового мовознавства [5: 53]. Хоч семантиці дієслівної емотивної лексики присвячено численні дослідження, у тому числі праці А.Д. Апресяна, А. Вежицької, Б. Вотяк, Г. Вотяк, М.В. Гамзюка, Т.В. Еберг, О.Ф. Жукової, І.В. Чепуріної, В.І. Шаховського та інших учених, треба констатувати абсолютну відсутність теоретичних і практичних досліджень зазначеного вище феномена

на матеріалі поетичних німецькомовних творів бароко. Як слушно зауважує Л.І. Белехова, поетичний текст – це найвищий прояв „осмислення людиною реального й уявного світу”, „злет фантазії та втілення у словесних поетичних образах ціннісних орієнтирів й оцінки людиною смислу її буття, місця у Всесвіті” [1: 3]. Продовжуючи думку авторки, зазначимо, що поетичний текст, як правило, відбиває душевний і емоційно-психічний стан митця, в якому він перебував, створюючи текст. Крім того поетичний текст включає в себе також і „надсмисл, пов’язаний з усіма смислами твору, з історичними реаліями, з фактами життя й особистості автора – створення своєї власної реальності” [8: 207-208].

Метою нашого студювання є виявлення особливостей семантичної структури дієслівної емотивної лексики німецької мови 20-30-х років XVIII століття.

Фактологічним матеріалом слугують електронні версії поетичних творів **Й.К. Гюнтєра** (1695 – 1723) [14] – одного із найталановитіших німецьких поетів [10 (1: 153)], який „*war mit seinen Gedichten seiner Zeit weit voraus*” [11: 126] (Виокремлено нами. – Н. Р.). На жаль, принципово нову „революційну мову” поета – опис і вираження спектру **власних** почуттів і вражень – суспільство не тільки не визнало, а й жорстко покарало. На думку О.В. Дакаленка, „екстраординарний” Й.К. Гюнтєр намагався розірвати деякою мірою форму формальнодемонстративного світу німецької барочної поезії й санкціонував прорив почасти реалістичного начала в абстрактній барочній образності” [2: 484]. У контексті барокових форм німецької моралі вчинок Й.К. Гюнтєра – це самоправство, свавілля (*Eigenwilligkeit*). „Реформатор” був звинувачений в креативності підходу до вербалізації емоцій і принесений в жертву заради „чистоти й недоторканності” афективної сфери людини. Відтак подолання афектів є необхідною умовою забезпечення позитивного етичного змісту почуттів, які не тільки виявляються силою пізнання, а й мають бути критерієм правильності спрямування на шляху до істини.

Будучи проклятим найближчою людиною – батьком, Й.К. Гюнтєр постійно мігрував країною у пошуках заробітку (Frankfurt an Oder → Wittenberg → Leipzig → Dresden → Breslau → Lauban → Kreuzburg → Leipzig → Jena). Крєвні ставилися до нього з прихованою злістю, кохана – із зневагою. Буттєві поневіряння, мирський осуд і непорозуміння зламали дух юного поета, штовхнули на шлях алкоголізму, який і поставив крапку в цій „карній громадянській справі”. Як бачимо, ритуальна свідомість німецького бароко засудила *не вчинок*, а **Людину, Особистість** з її „вольностями”; вона зробила все, аби цілком позбавити нашого поета індивідуальності, особистої гідності, свободи діяльності, свободи самовираження, свободи самотворення.

Проілюструємо уривок із вірша „Abend-Lied” (1715), де ліричний герой двадцятирічного набожного Й.К. Гюнтєра досить емоційно звертається за допомогою до Ісуса Христа, вважаючи Того найкращим адвокатом у „безнадійних справах”. Ісус має довести, що „грішник-поет” знову духовно здоровий:

*Du bester Anwalt JESu Christ!
Der in den Schwachen mächtig ist,
Komm und vollführe meine Sache!
Beweise, dass dein theures Blut,
Was ich verbrochen, wieder gut
Und auch die Sünder seelig mache.*

Концентрація імперативних конструкцій *Komm und vollführe meine Sache! Beweise, dass dein theures Blut*, [...], *wieder gut*, вставне речення *Was ich verbrochen*, лексика на означення релігійних реалій *die Sünder, seelig*, теонім-апелятив *JEsu Christ* показують інтенсивність хвилювання, переживання ліричного героя, його шире й інтелектуальне ставлення до Бога, яке інтегрує в собі всі спонукальні причини девіантної поведінки *Beweise, dass dein theures Blut, ... Was ich verbrochen, wieder gut Und auch die Sünder seelig mache*. Ліричний герой усвідомлює гармонію між людиною і Боголюдиною, між людиною і світом як результат самодіяльності людини і як передустановлену даність [7: 427].

Короткий екскурс у надра ритуальної свідомості німецького Бароко свідчить про зародження інноваційних підходів до питань взаємозв'язку між мовою й свідомістю, між мовою й психікою, між мовою й етикою, між мовою й культурою. Узагальнюючи, підкреслимо, що запропоновані Й.К. Гюнтером у своїх віршах співвітчизникам *idee* були їм не під силу, здавалися чимось чужим, ворожим, небезпечним.

У його літературній спадщині простежуємо творчі пошуки нових зображальних засобів емоцій, наприклад, графемне оформлення віршів, яке носить системний характер: усі їхні заголовки – це своєрідний культ Великої Літери **AN SEINE BRAUT; DIE VERWORFENE LIEBE; AUF EINEN KUSZ**, серед якого панують дві – *N* та *E*. Передбачаємо, що ці літери мають іконічне значення: форму літери *N* можна розглядати як дзеркальний симетричний трикутник; трикутник – це проєкція конуса, а конус є досить поширеною моделлю, котра ілюструє хід часу. У цьому світлі *N* втілює, очевидно, інобуттєвий та буттєвий час. Лівобічна частина літери-конуса, вершина якої є вихідним пунктом руху згори вниз, співвідноситься з рухом ідеального часу в площині ірреальної дійсності, інобутті – Хаосі, а правобічна частина, вершина якого є вихідним пунктом руху знизу вгору, – з рухом узуального часу в площині об'єктивної дійсності, земному бутті – Космосі (пор., напр.: [4: 45-46]). Відтак форму літери *N* розглядаємо як амбівалентну. У широкому розумінні вона символізує водночас гармонійність і дисбаланс темпорального руху в надрах Хаосу й Космосу; у вузькому – рівновагу й дисонанс емоційної й когнітивної сфер особистості.

Форму літери *E* інтерпретують як ліву частину чотирикутника, розрізаного навпіл [3: 58]. Логічно, що ця літера є втіленням оновленої частини плану інобуття, або Хаосу; уособленням ступеня якості розумового розвитку індивіда.

Діалектичний зв'язок ідеального й матеріального можна простежити і в графемах ініціального слова першого рядка першої строфи досліджуваних поетичних текстів, наприклад: **DIE Pest, DEINE Schönheit, ETWAS lieben, HAB ich, ICH habe genug, KOMMT, O LIEBE, NUR, SCHICKE** або у перших двох літерах ініціального слова першого рядка першої строфи, наприклад: **MEin Kummer DER Feyer-Abend Schweig**; в анлауті імені Ісуса **JEsu Christ**. Цей та інші неординарні графемні „сценарії" існують як самодостатні системи емоційних смислів і форм, продукуючих у екзистенціальній цілісності світ міфопоетичної дійсності поета, яка виявляє себе також через графічне виділення деяких композитів, які в поетичних текстах Й.К. Гюнтера пишуться через дефіс. Ідеться про чітку вказівку на одне поняття, його смислову єдність і цілісність. Виявлено три структурні моделі композитів на граматичному рівні: 1) іменник + іменник (**S₁ + S₂**), наприклад: *Der Erd-Kreiß, Vater-Huld, das Gnaden-Wort, Mein Abend-Opffer*; 2) прикметник + прикметник (**Adj₁ + Adj₂**), наприклад: *innig-süße Triebe* та 3) іменник + прикметник (**S + Adj**), наприклад: *Verzweiflungs-voller*

Angst, які демонструють пріоритет предметного світу з його індивідуальними атрибутивними характеристиками. У зв'язку з обсягом статті детальний аналіз графемних авторських засобів є перспективою подальших наукових розвідок.

До інновацій емотивності поетичного тексту німецького генія також належать:

- *метафоризація професійної лексики* із галузі медицини, наприклад: **DIE Pest ergrif den Leib der schönen Flavia; die Brust geschwollne Beulen; Und niemand konte sie mit Kraut und Pflaster heilen; Ihr Ärzte, prahlt nicht mehr mit eurem Doctortittel;**

- *повтор номінації*, наприклад: 1 **Meine Freundin, meine Taube, 2 Meine Schwester, ja mein Ich** (1-й та 2-й рядки 9-ої строфи „AN SEINE BRAUT“);

- *образне відтворення фізичних недугів і страждань людського організму*, ураженого чумою, наприклад: 2 **Der Mund war Jäsch und Schaum, die Brust geschwollne Beulen, 3 Die Augen wurden welk, und niemand war mehr da** (2-й та 3-й рядки 1-ої строфи „DIE Pest ergrif den Leib...“);

- *слова-символи*, наприклад: **Engel; Gottes Auge; Abend; Brodt; Schwester; Taube; Zunge; Früchte; Kranz;**

- *animetu*, наприклад: а) абстраговані: **kluges Herze; wahre Liebe; schöner Engel; schöne Sünden; artigsten Blicke** та ін.; б) смакові: **süßrem Schmerze; sauren Blicke; süssem Angedencken; süßer Pein; süßen Arbeit**; в) термальні: **feuerreich Gemühte; warmen Regen; heißer Lufft; warmes Gift; kalte Wolge**; г) параметричні: **entferntem Blicke; kleines Gut; weitem Felde; tieffen Riß**; ґ) афективні: **schmerzliche Stricke; liebste Seele; zorniges Empfinden; geliebtes Kind; geneigten Schluß; lieben Kinde**; д) колірні: **bunten Stöcke; güldne Zeiten**;

- *надфразні єдності* (складне синтаксичне ціле), наприклад: 25 **Blühh schon einmal diese Früchte**, 26 **Ach, so ist es warlich aus**, 27 **Und des Alters Schaugerichte** 28 **Sind ein ertner Blumenstrauß**, 29 **Welcher Mund und Augen lockert**, 30 **Aber, wenn er tragen soll**, 31 **So wie die Granaten stocket**, 32 **Die nur nur sind zum Ansehn voll** (25-32 рядки вірша „HAB ich mich einmal vergangen“);

- *ритмічна зміна позиції* оповідача від початку до кінця поетичного тексту, наприклад: (2 ос. мн.) **ih**r – (1 ос. одн.) **ich** – **ihr** – **ich** – **ihr** – (1 ос. одн.) **ich** – (1 ос. мн.) **wir** – **ich** – **ihr** – (1 ос. одн.) **ich** – (2 ос. одн.) **du** – **ich** – **du** – **ich** – **du** – **ich** („KOMMT, tröstet mich, ihr alten Tage“) тощо.

Семантика емотивних дієслів у цілому характеризується вираженням фізичного й душевного болю, страждань, мук *ächzen, leiden, sich martern, quälen, plagen, weinen*; радості *erfreuen, lachen, schertzen, vergnügen, verschertzen*; збудження *entzücken, prahlen, schelten, zücken*; драгування *schreyn, toben, verdrüßen, zürnen*; помсти *belachen, fluchen, kräncken*; ніжності *küssen, liebkosen, sich schmiegen*; задоволення *begnügen, gefallen, genießen, sich zufriedengeben*; прихильності *lieben, sich vergaffen, sich verlieben*; заспокоєння *stillen, trösten*; непокори *sich widersetzen*; пригнічення *betrüben*; ненависті *haßen*; заздрості *neiden*; гідності *ehren*; мовчання *schweigen*; морального тиску *zwingen*; скарги *anklagen*.

Оскільки словослова структура слова корелює із його морфологічною характеристикою, то емотивні дієслова класифікуємо на три основні групи: 1) прості (кореневі): *ächzen, ehren, fluchen, haßen, kräncken, küssen, lachen, leiden, lieben, neiden, quälen, plagen, prahlen, schelten, schertzen, sich schmiegen, schreyn, stillen, schweigen, toben, trösten, weinen, zücken, zürnen, zwingen*; 2) похідні: *anklagen, begnügen, belachen, betrüben*,

entzücken, erfreuen, gefallen, genießen, sich martern, verdrüßen, sich vergaffen, vergnügen, sich verlieben, verschertzen та 3) складні: *lieblosen, sich widersetzen, sich zufriedengeben*.

У царині емотивних дієслів другої групи можна виокремити префікси, що беруть участь у творенні емотивних дієслів: а) із *позитивною* семантикою: *ent-, er-, ge-*; б) із *негативною* семантикою: *an-* та в) як із *позитивною*, так і *негативною* семантикою: *be-, ver-*. Афікси останньої підгрупи – в) можуть бути названі префіксами *подвійної* емотивності.

Виявлено лише один суфікс *-ern*, що утворює емотивні дієслова з негативною семантикою, наприклад: *sich martern* „мучитися, терзатися”.

Розглянемо схеми і семантичні моделі творення емотивних похідних дієслів.

Емотивні дієслова з *позитивною* семантикою утворюються за узагальненою схемою Pref. + V V. Водночас усередині зазначеної вище схеми можна виокремити семантичні моделі типу: 1. Pref._{pos.} + V_{neg.} V_{pos.}; 2. Pref. + V_{pos.} V_{pos.} та 3. Pref. + V_{neutr.} V_{pos.}.

Семантичну модель типу Pref._{pos.} + V_{neg.} V_{pos.} зустрічаємо в емотивному дієслові *entzücken* – захоплювати (**zücken** – 1 *plötzlich hervorziehen* [13: 1108] – раптово витягувати, виймати (*зброю*)), позитивне значення якого зумовлено семантикою префікса *ent-*, який виражає дію протилежну дії твірної основи. Крім того префікс *ent-* указує на граничність цієї дії [9: 309]. Похідне дієслово з префіксом *ent-* уживається в переносному значенні. У цьому випадку префікс *ent-* є оператором емоції радості.

Інша семантична модель типу Pref. + V_{pos.} V_{pos.} репрезентована в похідному дієслові *er-freuen* – радувати (**freuen** /sw. Vb./ – 1. *aus einem bestimmten Anlaß Freude empfinden*; 2. *etw. bereitet jmdm. Freude* [12 (1: 419)] – радіти, яке має позитивне значення завдяки твірній основі та префіксу *er-*, який не тільки надає неперехідному дієслову *freuen* значення перехідності, а й детермінує його граничність [9: 308]. У цьому контексті префікс *er-* виступає також як оператор емотивного значення радості.

Стосовно третьої семантичної моделі типу Pref. + V_{neutr.} V_{pos.}, то її ілюструють емотивні дієслова з префіксом *ge-*, який як словотвірний засіб є непродуктивним [9: 305]. Префікс *ge-* тільки модифікує емотивність похідного слова, надаючи йому завершеності дії, наприклад: *ge-fallen* – подобатися; бути до смаку (**fallen** – 8.4. *in einen anderen Zustand geraten* [12 (1: 365)] – опинитися в іншому стані), або підсилення дії, наприклад: *genießen* – 2) зазнавати насолоди. Зазначимо, що дієслову **genießen** в сучасній німецькій мові не вживається без префікса *ge-*. Префікс *ge-* у семантичних структурах третьої семантичної моделі розглядаємо як префікс-модифікатор.

Емотивні дієслова з *негативною* семантикою утворюються за схемою тотожної узагальненій схемі емотивних дієслів із позитивною семантикою, проте в її межах зафіксовано семантичну модель типу Pref._{neg.} + V_{neg.} V_{neg.}, наприклад: *an-klagen* – обвинувачувати; скаржитися, нарікати (**klagen** /sw. Vb./ – 1.1. *seinen Schmerz, Kummer lautlich, sprachlich äußern, ausdrücken, jammern*; 1.2. *jmdm. seinen Kummer, sein Leid mitteilen*; 2. *seine Unzufriedenheit über etw., jmdn. äußern, sich über etw., jmdn. beschweren, beklagen* [12 (1: 645)] – висловлювати свій біль, горе; незадоволення; розповідати про своє горе, печаль; скаржитися на що-небудь кому-небудь). Негативна семантика в ілюстрованому дериваті виникає внаслідок взаємодії негативного значення префікса *an-* з негативною твірною основою. Префікс тільки посилює емоцію, яка міститься в мотивуючому слові, не впливаючи істотно на її значення, тобто він є префіксом-модифікатором.

Емотивні дієслова з *негативною* й *позитивною* семантикою утворюються за двома схемами: 1. Pref. + V V та 2. Pref. + Adv. V.

У межах першої схеми виокремлюємо дві семантичні моделі типу: 1. Pref. + V_{pos. (neg.)} V_{neg.} та 2. Pref. + V_{neutr.} V_{pos. (neg.)}.

Емотивні дієслова з префіксом *be-*, *ver-* утворюються за семантичною моделлю типу 1. Pref. + V_{pos. (neg.)} V_{neg.}, наприклад: *belachen* – сміятися, глузувати (**lachen** – 1. *Freude, Heiterkeit od. Spott äußern durch Verziehen des Gesichts und stoßweises Ausatmen, bei dem Laute produziert werden* [13: 595] – експресивне вираження радості, веселості, веселого настрою; насмішка, знушення). Негативна семантика ілюстрованого дієслова зумовлена твірною основою та експресивним значенням префікса *be-*, який є оператором емоції радості.

Позитивна семантика похідного дієслова *sich vergaffen* – захокуватися (**gaffen** – *neugierig, staunend, bes. mit offenem Mund schauen, starren* [13: 387] – допитливо, здивовано, з відкритим ротом дивитися, пильно дивитися), в основі якої наявна семантична модель 2: Pref. + V_{neutr.} V_{pos.}, детермінована експресивним значенням префікса *ver-*, яке не тільки підсилює твірну основу, надає їй граничності дії, а й якісно змінює її. Тут префікс *ver-* є також оператором, однак іншої емоції – емоції кохання.

У межах другої схеми 2. Pref. + Adv. V виокремлюємо семантичну модель типу Pref. + Adv._{pos. (neg.)} V_{pos. (neg.)}, наприклад: *be-gnügen* – задовольняти; обмежувати (**genug** – 1 *soviel, so sehr wie für einen bestimmten Zweck, für jmdn. nötig ist, genügend, ausreichend, hinreichend* – стільки, скільки необхідно для якоїсь цілі, для когось; досить, доволі; достатній; задовільний; 2 + *einer Sache, jmds. überdrüssig sein* [12 (1: 466)] – набридати). Як це видно із твірної основи, її семи можуть бути як позитивними, так і негативними. За допомогою префікса *be-*, який надає твірній основі граничності, актуалізується позитивна семантика похідного дієслова, а завдяки експресивному значенню префікса – негативна семантика відповідно.

Емотивні дієслова з іменниковим суфіксом *-er*, який вживався на позначення багаторазовості, повторюваності дії, утворені за схемою N + Suf. V. В середині даної схеми виокремлюємо семантичну модель типу N_{neg.} + Suf._{neutr.} V_{neg.}, наприклад: *sich martern* – мучитися (**Marter** – 2. <geh.> (*absichtliche*) *Peinigung, Qual* [13: 638] – <пишномовно> (навмисне) терзання, катування, мука; гризота. Негативна семантика похідного дієслова є наслідком того, що мотивуючий іменник характеризує понятійно зумовлена негативна емотивність. Суфікс у цьому випадку на формування емотивності впливу не справляє, він лише посилює її, тобто виступає її модифікатором.

Як уже зазначалося вище, в масиві вибірки зафіксовано емотивні дієслова утворенні шляхом словоскладання. Словоскладання є „могутнім засобом поповнення словникового запасу й удосконалювання граматичного ладу мови" [5: 37]. Не заглиблюючись у його подальшу теоретичну природу, зупинимося більш докладно на словотвірних схемах і семантичних моделях, характерних для досліджуваних емотивних дієслів. Основними схемами є дві схеми: 1. Adj. + V V та 2. Prär. + V V.

У межах першої схеми простежуємо одну семантичну модель творення позитивних емотивних дієслів типу Adj._{pos.} + V_{pos.} V_{pos.}, наприклад: *lieb-kosen* – любити (**lieb** – 1 *von jmdm. geliebt od. geschätzt, jmdm. teuer, wert* [13: 617] – любий, дорогий; **kosen** – *Zärtlichkeiten tauschen, ein Gespräch unter Liebenden führen* [13: 578] – обмінюватися ніжностями, манера

розмови між закоханими). Позитивна семантика складного дієслова зумовлена семами понятійних емоцій, що містяться в семантичних структурах обох компонентів моделі.

Щодо другої схеми, то можна виокремити семантичну модель типу Präp.^{neg.} + V.^{pos. (neg.)} V.^{pos. (neg.)} наприклад: *sich widersetzen* – чинити опір (кому, чому); не підкорятися, заперечувати (кому, проти чого) (*wider* – *gegen* [13: 1070] – проти, всупереч; *sich setzen* – *sich verteidigen* [13: 863] – захищатися, оборонятися). Подвійна емотивність семантики складного дієслова спричинена наявністю позитивних і негативних сем понятійно зумовлених емоцій в семантичній структурі другого компонента *sich setzen* та негативною семантикою першого компонента *wider*, який підсилює в цілому семантику аналізованого слова.

Узагальнюючи викладене вище, констатуємо, що основні схеми й семантичні моделі творення похідних емотивних дієслів із позитивною та негативною семантикою в поетичних текстах Й.К. Гюнтера характеризуються більш розмаїтим спектром префіксів, ніж суфіксів. Префікси виявляють тенденцію до модифікації та тенденцію до трансформації семантики похідного дієслова. Семантика складних емотивних дієслів релевантна модальності сем, що містяться в семантичних структурах компонентів моделі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белехова Л.І. Словесний образ в американській поезії: лінгвокогнітивний погляд / Л.І. Белехова. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. – 376 с.
2. Дакаленко О.В. **Иоганн Кристиан Гюнкер в контексте „экстраординарной” специфики поэтической коммуникации в Германии XVII века („intro-компаративный” анализ стихотворения „Abendlied”)** / О.В. Дакаленко // Сучасні дослідження з іноземної філології : [зб. наук. праць / наук. ред. Фабіан М.П.]. – Ужгород : ПП Підголіцин П.Ю., 2009. – Вип. 7. – С. 483 – 491.
3. Маковский М.М. Сравнительный словарь мифологической символики в индоевропейских языках: Образ мира и миры образов / М.М. Маковский. – М. : Гуманит. ИЦ ВЛАДОС, 1996. – 416 с.
4. Новикова М.А. Символика в художественном тексте. Символика пространства / М.А. Новикова, И.Н. Шама. – Запорожье : СП „Верже”, 1996. – 172 с.
5. Полужин М.М. Функциональный і когнітивний аспект англійського словотворення / М.М. Полужин. – Ужгород : Закарпаття, 1999. – 237 с.
6. Приходько А.И. Роль и место эмоций в формировании картины мира / А.И. Приходько // Нова філологія. – 2010. – №37. – С. 52 – 55.
7. Роменець В.А. Історія психології: XVII століття. Епоха Просвітництва : навч. пос. / В.А. Роменець. – К. : Либідь, 2006. – 1000 с.
8. Социально-гуманитарное знание: междисциплинарный подход : материалы междунар. научно-прак. конф. (Ростов н/Д, декабрь 2006 г.) / МО и ИРФ, Ин-т управл., бизнеса и права. – Ростов н/Д. : Ин-т управл., бизнеса и права, 2006. – 281 с.
9. Степанова М.Д. Словообразование современного немецкого языка / М.Д. Степанова. – М. : Изд. лит. на иностр. языках, 1953. – 376 с. – (Б-ка филолога).
10. Frenzel H.A. *Daten deutscher Dichtung: Chronologischer Abriss der deutschen Literaturgeschichte* : in 2 Bd. / H.A. u. E. Frenzel. – München : dtv, 1991. – Bd. 1: Von den Anfängen bis zum Jungen Deutschland. – 1991. – 408, [4] S.

11. Geschichte der deutschen Literatur / [v. W. Grabert, A. Mulot]. – München : Bayerischer Schulbuch Verl., 1971. – 500 S.
12. Handwörterbuch der deutschen Gegenwartssprache : In 2 Bd. / [unter der Leitung v. G. Kempcke]. – Berlin : Akademie Verl., 1984. – Bd. 1: A – K. – 1984. – 705, [1] S.
13. Der kleine Wahrig: Wörterbuch der deutschen Sprache / [Hrsg. u. neu bear. v. R. Wahrig-Burfeind]. – München : Bertelsmann Lexikon In-t, 2007. – 1152 S.
14. Johann Christian Günther Gedichte [Електронний ресурс] / Режим доступу до зб. :
<http://www.deutsche-liebeslyrik.de/gunther.htm>;
<http://www.beingoo.de/johann-christian-guenther-die-kurze-jugendlust-3246/>;
<http://www.beingoo.de/johann-christian-guenther-an-leonoren-3144/>;
<http://www.beingoo.de/johann-christian-guenther-abend-lied-2730/>;
<http://www.beingoo.de/johann-christian-guenther-abschieds-aria-2901/>;
<http://www.beingoo.de/johann-christian-guenther-an-seine-schoene-3197/>;
<http://www.beingoo.de/johann-christian-guenther-als-er-durch-innerlichen-trost-bey-der-ungeduld-gestaercket-wurde-3082/>.

УДК 811.11'42

Бондаренко Я.О.
(Київ, Україна)

МОВНА ОСОБИСТІТЬ ГРЕГОРІ ХАУСА – ВЗАЄМОДІЯ КОГНІТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВЕРБАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

У статті розглядається мовна особистість Грегорі Хауса. Визначаються когнітивні та комунікативні домінанти його дискурсу. Аналізується вплив концептуальної системи та когнітивної діяльності мовної особистості на її вербальну поведінку.

Ключові слова: дискурс, мовна особистість, концептуальна система, когнітивна діяльність, вербальна поведінка.

В статье рассматривается языковая личность Грегорі Хауса. Определяются когнитивные и коммуникативные доминанты его дискурса. Анализируется влияние концептуальной системы и когнитивной деятельности языковой личности на ее вербальное поведение.

Ключевые слова: дискурс, языковая личность, концептуальная система, когнитивная деятельность, вербальное поведение.

The article deals with the language personality of Gregory House. The cognitive and communicative dominants of his discourse are determined. The influence of language personality's conceptual system and cognitive activity on verbal behaviour is analysed.

Key words: discourse, language personality, conceptual system, cognitive activity, verbal behaviour.